

Jan van Malestein

De Jane-paarden: resultaat van 60 jaar paardenverstand

“Rijpaardfokkers kunnen wat formaat betreft echt nog wel wat halen in de Gelderse populatie.”

Dit jaar werd voor het eerst in de geschiedenis de Nationale Dag van het Gelders Paard gehouden op het terrein van het KWPN-centrum in Ermelo. Tijdens deze primeur wordt Jan van Malestein naar voren geroepen als Fokker van het Jaar. De Jane-paarden maken al verschillende decennia geweldige reclame voor het Gelders paard.

TEKST: GEMMA JANSSEN • BEELD: GEMMA JANSSEN E.A.

Een glunderende en totaal verraste Jan van Malestein tijdens de ereronde met de KWPN-goedgekeurde Edmundo in handen van Marcel van Bruggen.

Nogal wat paarden uit de Jane-stam verhuizen naar het buitenland. Een nadeel daarvan is dat de prestaties van de betreffende paarden lang niet altijd meer te achterhalen zijn. Gelukkig is een aantal successen wel bekend. Zo wordt Dandy Jane (v.Special D) als vierjarige reservekampioen Gelders paard bij de (voorlopig) keur- en elitemerries. In 2015 wint ze het KWPN Kampioenschap Jonge Menpaarden en wordt ze afgevaardigd naar het WK Jonge Menpaarden in Hongarije. Donar Jane (v.Waldemar) is een vaste waarde in het vierspan van Anna Sandmann. De zwarte Navaro Jane (v.Farao) is verkocht naar Egypte om daar dienst te doen als koetspaard voor oud-president Moebarak. Rufus Jane (v.Ahoy) en Sandor Jane (v.Inspekteur) werden aangewezen voor het KWPN-verrichtingsonderzoek. Beide paarden zijn verkocht richting Amerika en de laatste is daar uitgebracht in de Lichte Tour. Durban Jane (v.Special D) wordt momenteel succesvol in de klasse ZZ-Zwaar gestart door Larissa van Craaikamp.

Veelzijdig

Er zijn ook voldoende springgenen in de stam voorhanden. Jan van Malestein verkocht Presila Jane (v.Ahoy) aan zijn overbuurman, Aart van Maanen. Potentiële kopers moesten veel moeite doen om Jan's kwaliteitsvolle merries in handen te krijgen en daarom zegt Van Maanen over die aanschaf steevast: "Ik heb dit paard met mijn blote handen uit het vuur gesleept." Hij fokte uit Presila Jane onder meer een merrieveulen van Special D, Bresila Jane. Zij is met recht een veelzijdig paard, want ze is Z1-dressuur, M-springen en M-eventing. In de laatste discipline werd ze met Janneke Veldhuizen in het zadel in 2014 Gelders kampioen in de klasse M. Dezelfde Janneke Veldhuizen heeft ook Desi Jane (v.Riverman) opgeleid en deze merrie wordt nu in de springsport uitgebracht door Clive de Graeff. Ook op keuringsgebied doet de stam van zich spreken en kent verschillende elitemerries. Vorig jaar eindigde twee Jane-veulens, beide nakomelingen van Floris BS, bij de beste vijf op de NMK, te weten Krystella L en Kwienie Jane. In augustus van dit jaar werden twee dochters van Henkie eveneens uitgenodigd voor de Nationale Veulenkeuring, Lara Jane en Lois Jane. Van Malestein: "Uit onze stam zijn het eigenlijk stuk voor stuk blijde en brutale paarden. Nooit gemeen, maar vaak wel eigenzin-

Thilma Jane, hier met haar veulen Kwienie Jane aan de voet, kreeg in 2015 de erepenning van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen als interessante fokmerrie. Zij is van Rikkert van Malestein, een zoon van Jan.

nig. We hebben in de loop der jaren de nodige paarden verkocht, er was altijd wel belangstelling voor. We proberen ze allemaal te blijven volgen en als ze goed presteren zijn we net zo trots als de eigenaren!"

Met de duvel rijden

Voormalig vrachtwagenchauffeur Jan woont samen met zijn vrouw Grietje in zijn ouderlijk huis in Voorthuizen. Jan is opgegroeid met paarden. "Mijn vader, Rikkert, werkte als jongeman als landarbeider bij een grote boer. Deze kocht ieder jaar op de markt een goedkoop en dus vaak lastig paard. Als de handelaar hem waarschuwde voor het paard antwoordde hij steevast: "Ik heb een bouwmeester die kan zelfs met de duvel rijden." Mijn vader maakte heel wat mee met die paarden, maar uiteindelijk kreeg hij ze allemaal waar hij ze hebben wilde. Later kocht hij zelf een kleine boerderij. Paarden waren na de Tweede Wereldoorlog schaars en dus bijna onbetaalbaar. Mijn vader deed daarom het meeste werk met een koe voor de wagen. Voor speciaal werk leende hij af en toe het paard van de buurman. Maar als hij het paard een morgen gebruikte, dan moest hij als betaling daarvoor twee dagen gaan spitten in de

JACOB MEIJSSEN

Kerrol Jane overleefde als veulen tetanus om als driejarige kampioen van de UTV te worden.

zandgrond. Daar had hij zo'n hekel aan dat hij uiteindelijk toch zelf een paard kocht. Dat was een tweejarige zoon van Risigmund. Een fijn paard, waarmee hij alles kon doen, behalve fokken en dat wilde hij toch ook graag. Dus werd de ruïn verkocht en schafte hij samen met een kennis, Sander Willems, in Zuid-Holland een zwarte Groninger merrie zonder wit aan. Een prachtig paard dat geweldig kon marcheren en op de keuring een eerste premie kreeg. Helaas kreeg ze koliek en daaraan ging ze dood. In de tijd dat de Groninger merrie bij ons was, kocht mijn

vader nog een merrieveulen die hij als jaarling doorverkocht aan zijn zwager. Deze bood hem na de pech met de Groninger merrie weer aan mijn vader aan. Dit was Redy Jane en met haar is de fokkerij van onze Jane-paarden begonnen."

Samen in de sloot

Redy Jane was met haar 1.58m een niet al te grote vosmerrie. Deze dochter van de Gelderse voshengst Frank (Akino x Eugo) uit de naamgeefster van de stam Lady Jane (Romburg x Colonel) behaalde tijdens haar leven het kernpredicaat. Jan bewaart hele goede herinneringen aan haar. "Ze werkte iedere dag op de boerderij. Je kon haar overal voor knopen, trekken deed ze altijd. Daarnaast heb ik op haar gereden van mijn twaalfde tot en met mijn drieëntwintigste jaar. Van alles hebben we gedaan. Ik maakte deel uit van het achtstal van de rijvereniging en was met haar M-dressuur en M-springen. Crossen deden we ook, maar daarin hadden we één probleem: ze wilde nooit door het water. Voor de cross was ze dus ongeschikt, maar eigenlijk leek ze gewoon op haar eigenaar, mijn vader. Als het water hem boven de knieën kwam, dan viel hij flauw. Volgens mij bracht hij zijn waterangst gewoon over op Redy Jane."

Borreltjes

Tussen het werken en het rijden door werd Redy Jane ook nog ingezet voor de fokkerij. Toen ik

Dandy Jane (v.Special D) werd als vierjarige reservekampioen Gelders paard bij de (voorlopig) keur- en elitemerries. In 2015 won ze het KWPN Kampioenschap Jonge Menpaarden en werd ze afgevaardigd naar het WK Jonge Menpaarden in Hongarije.

JACOB MEIJSSEN

zestien jaar was, reed ik met haar naar Barneveld waar de hengst stond die mijn vader voor haar had uitgekozen. Ze bleek niet hengstig. De hengstenhouder nodigde me uit om wat te drinken. Het begon met koffie en eindigde met een paar borreltjes. Het was elf uur en stikdonker in het bos waar ik doorheen moest om thuis te komen. Ik zag geen hand voor ogen, maar toen Redy stilstond wilde ik toch dat ze weer ging lopen en gaf extra been. Ze gehoorzaamde, braaf als altijd, en we belandden samen in de sloot die zij wel had gezien. Redy stond vlug weer aan de kant, bij mij duurde dat langer. Een wonder dat ze braaf op mij bleef wachten en er niet in haar eentje vandoor ging, naar haar veulen wat thuis op haar stond te wachten. Een beter paard kon ik mij niet wensen!”

Enorme verwonding

Redy Jane schonk de familie Van Malestein verschillende veulens. De meeste daarvan zijn jong verkocht, maar een van haar laatste veulens werd aangehouden om verder mee te fokken. Deze Mary Jane was van Simon Bolivar. In combinatie met Kroonprins gaf zij Selma Jane en dit werd de moeder van de preferente

Jan poseert thuis in Voorhuizen trots met het schilderij van zijn beide UTV-merries, Jelma Jane en Kerrol Jane.

Elma Jane. De laatste was een dochter van Rex H en had een slechte start. Jan: “Toentertijd was prikkeldraad om het weiland nog heel gewoon. Op een dag raakte ze vast in het draad en liep een enorme verwonding aan haar been op. Toen we dat ontdekten, was toevallig de veeverloskundige hier en hij hechtte alles zo goed en zo kwaad als het kon weer aan elkaar. Maar hij gaf geen enkele garantie, want het was echt een vreselijke wond. Wekenlang hebben we haar been moeten spoelen. Hoewel het been nooit meer mooi is geworden, was ze er niet kreupel aan. Ze is niet ingezet voor de wedstrijden en evenmin naar de keuring geweest, wel hebben we enkele veulens van haar gekregen, waaronder twee preferente keurmerries van Elegant, Jelma Jane en Kerrol Jane.”

Wonderpaard

“Dat Kerrol Jane volwassen is geworden mag eveneens een wonder heten”, vervolgt Van Malestein. “Als veulen liep ze een klein wondje aan haar been op. Eigenlijk niet de moeite waard, maar hierdoor kreeg ze wel tetanus en zweefde wekenlang tussen leven en dood. Drie keer per dag kwam de dierenarts en later de buurman om haar te spuiten met antibiotica en pijnstilling. Het veulen moest steeds overeind geholpen worden, want zelf kon ze niet meer opstaan. In deze periode waren de zonen een keer buiten bezig toen ze een raar geluid hoorden. Toen ze in de wei gingen kijken, lag het veulen met haar hoofd in de plas en zou verdronken zijn in tien centimeter water als ze haar niet hadden opgemerkt. Grietje molk Elma Jane, omdat het veulen vanwege de bij de tetanus behorende verkrampte spieren haar hoofd niet meer onder de merrie kon krijgen. Vervolgens kreeg het veulen die melk uit de fles. Zoon Rikkert maakte voor haar slobber van brokjes. Dankzij al deze goede zorgen bleef ze leven.

Alsof de ellende in haar jeugd nog niet genoeg was, kreeg ze toen ze volwassen en drachtig was te maken met een gekantelde en gescheurde baarmoeder. Hiervoor ging Jan met haar naar Utrecht: “Daar konden ze helaas het veulen niet meer redden, maar Kerrol Jane wel. Toen ik haar ophaalde zei de dierenarts dat ik haar weer mocht laten dekken. Daar heb ik een jaar mee gewacht. Het jaar erop werd ze geïnsemineerd en hieruit is een gezond veulen geboren. Ik belde naar Utrecht om dat door te geven. Na even praten zei de man aan de telefoon: ‘Oohh, een veulen bij de vos met die grote oren.’ De behandelende dierenarts is

ARCHIEF JAN VAN MALESTEIN

daarna het veulen ook nog met eigen ogen komen bekijken!”

UTV

“Kerrol Jane mocht ook een paar keer meelopen op de UTV. Omdat ze zo mooi was, wilde iedere voorbrenger graag met haar lopen. Aris van Manen had ook zo’n voorbrenger. Hij had hem al die tijd af weten te wimpelen, maar met het laatste rondje gaf hij het touw uit handen.

Kerrol Jane merkte het meteen, trok haar hoofd naar rechts en was los voordat de voorbrenger ook maar iets kon doen. Ze liet zich vervolgens geweldig zien in de baan en werd kampioen van de driejarige merries. Jelma Jane werd daar in dat jaar tweede bij de vierjarige merries. Jelma Jane wilde altijd graag mooi zijn, maar niet hard werken. Kerroll Jane werkte keihard voor je, dat felle in haar karakter was waarschijnlijk ook de reden dat ze alle ramspoed overleefde! Toen ik vijftien jaar werd, kreeg ik van de buurman een prachtig schilderij van Kerrol Jane en Jelma Jane samen in het span. Daar ben ik heel trots op en het hangt in de kamer aan de muur.”

Overdonderd

Jan heeft zelf geen paarden meer, maar zonen Rikkert en Hendri fokken verder met een aantal Jane-paarden die wel bij hun ouderlijk huis gestald staan. Onder meer de twintigjarige stermerrie Osinda Jane (v.Waterman), de stermerrie Bonnie Jane (v.Uromast) en stermerrie Thilma Jane (v.Inspekteur). De laatste kwam twee jaar geleden weer terug op het oude nest, nadat ze als veulen was verkocht. Vorig jaar

Een jonge Jan van Malestein in actie met Redy Jane tijdens een Concours Hippique in 1961.

kreeg zij op de Nationale Dag van het Gelders Paard de erepenning van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen. Haar moeder Jelma Jane kreeg een aantal jaren eerder deze penning ook al uitgereikt. Thilma Jane is nu drachtig van Rubus B. Dat Jan was gekozen tot Fokker van het Jaar werd zorgvuldig door iedereen geheim gehouden. “Ik zag op de keuring wel opvallend veel bekenden in Ermelo, waaronder onze zoon Gerard. Greet Bergstra begon met de aankondiging over de Fokker van het Jaar en toen had ik er nog geen erg in. Totdat ik op het achterterrein een paar bekende paarden zag lopen, toen begon er iets te dagen. Ik was helemaal overdonderd. ’s Avonds hebben we een bescheiden feestje gevierd en nog dagen erna werden we verrast door alle positieve reacties.”

Met een Gelders paard kun je alles

“Wat tijdens de huldiging in Ermelo duidelijk bleek, was de veelzijdigheid van onze paarden. Met een Gelderse kun je alles. De ene ruiter wil springen, de ander dressuur rijden en dan heb je ook nog mensen die aangespannen willen rijden. Dat kan een Gelderse allemaal en daarbij zijn het ook nog bruikbare beesten waarmee bijna iedereen overweg kan. Doorsnee zijn het brave paarden, maar ze hebben wel het temperament en de werklust om vooruit te willen. Ik vind een Gelderse, en dat is ook belangrijk, met hun blij front en ruime beweging ook mooi om naar te kijken. Voor wat het Gelders paard betreft zie ik vanwege de veelzijdigheid en het karakter zeker toekomst, maar ook voor wat formaat betreft. Rijpaardfokkers kunnen wat dat betreft ook echt nog wel wat halen bij onze populatie.”

Schatrijk

“Ik ben nu tweeënzeventig jaar en al zestig jaar met paarden bezig. Als ik mijn leven over zou mogen doen, deed ik het weer precies hetzelfde. Leven met paarden is nooit saai, niet één dag is hetzelfde. We hebben enorm veel mooie momenten met ze meegemaakt, maar ook mindere. Als er bijvoorbeeld eentje wat mankeerde. We hebben er wel eens eentje gruwelijk duur verkocht, maar als we geen paarden hadden gehad, hadden we waarschijnlijk meer geld overgehouden. Hoewel, als ik ’s avonds door de stallen loop om ze allemaal een pepermuntje te geven en ik kijk naar ze, dan voel ik me iedere keer opnieuw schatrijk!” ●